

***Probas de acceso á Universidade na convocatoria
de setembro de 2017***

CRITERIOS DE CORRECCIÓN

Comisión de Avaliación de Xeografía

OPCIÓN A

1.- Defina nun máximo de cinco liñas, unicamente catro dos seguintes termos xeográficos, indicando algún exemplo en relación con España ou Galicia: (puntuación máxima 2 putos; 0,5 por termo ben definido).

Isóbara.- É unha isoliña que, nun mapa meteorolóxico, une os puntos que teñen a mesma presión atmosférica ao nivel do mar. O conxunto de todas elas configuran os cambios de presión. Habitualmente represéntanse os múltiplos de 4 **hPa** (*hectopascals*) ou **mb** (*milibares*) (1000, 1004, 1008, 1012,...), unidade de medida da presión.

Ría.- Val fluvial somerxido baixo o nivel do mar a causa da elevación deste. A orixe xeomorfolóxica está relacionada cun asolagamento do val fluvial relacionado con movementos isostáticos e un afundimento tectónico asociado á rede de fracturas preexistentes.

Litosfera é un conxunto máis ou menos ríxido, fragmentado en diversas placas, que forma a superficie sólida do planeta e descansa sobre unha capa plástica, a astenosfera. A litosfera está formada pola códea e unha parte do manto superior terrestre.

Esperanza de vida.- Cálculo do número de anos que un individuo pode esperar vivir ben no momento de nacer ou cando acada unha determinada idade, sempre que os niveis de mortalidade permanezan constantes. Obtense a partir das táboas de mortalidade. A esperanza de vida é maior nas mulleres que nos homes, situándose en 2015 en 85,41 anos para as mulleres e 79,92 para os homes (en España, INE).

Censo de poboación: É un documento no que se reconta a poboación dun país nun momento determinado, apórtanos información sobre o volume de poboación dun lugar, a súa composición por sexo e por idades, estado civil, tamaño da familia, nivel de estudos, renda, etc.

Difusión industrial.- Tendencia de localización industrial actual; refírese ao proceso de mobilidade de parte da industria cara a espazos periféricos -moitas veces entornos rurais onde o solo é máis barato- das grandes áreas urbano-industriais conxestionadas, coas que segue a manter un forte atractivo.

2.- Atendendo ao documento, conteste (puntuación máxima de 4 puntos):

a) Cite as cinco comunidades autónomas que non teñen ningunha aglomeración maior de 250.000 habitantes (1 punto).

Cantabria, A Rioxa, Navarra, Estremadura e Castela-A Mancha.

b) Comente o documento atendendo ás seguintes cuestións:

Identifique o documento e xustifique a que categorías de xerarquía urbana corresponden as seguintes metrópolis: Zaragoza, Córdoba e Madrid (1 punto).

Trátase dun mapa de España de base provincial, temático de símbolos/figuras proporcionais; utiliza unhas circunferencias para representar con seis niveis os diferentes tamaños por habitantes, das aglomeracións urbanas españolas a súa localización. Nas máis importantes aparece xunto a figura o nome da cidade. A fonte é a editorial Santillana.

Zaragoza ten a categoría de metróbale rexional xa que é unha gran área metropolitana cunha poboación superior a 500.000 habitantes. Conta con funcións diversificadas industriais e terciarias e ofrece numerosos servizos especializados. A súa área de influencia é rexional pero mantén intensas relacións coas metrópolis nacionais.

Córdoba se relaciona coas denominadas metrópolis subrexionais ou rexionais de segundo orde xa que é un área de poboación entre 250.000 e 500.000 habitantes. Conta tamén con funcións bastante diversificadas e algún servizo especializado, pero de influencia subrexional.

Madrid corresponde á categoría de metróbale nacional debido a ser a maior área metropolitana de España (máis de 3.000.000 de habitantes) pero tamén está integrada no sistema europeo e no mundial (cidade global), conta con funcións moi diversificadas ao concentrar as sedes das grandes empresas nacionais e multinacionais e, polo tanto, os centros de decisión empresarial, posúe industrias de alta tecnoloxía que ofrecen servizos moi especializados (financeiros, de xestión, innovación, cultura e lecer) e ten unha densa rede de transporte e comunicacións.

Que aspectos condicionan a distribución dos principais espazos de concentración urbana? (1 punto)

Os aspectos que condicionan a distribución dos principais espazos de concentración urbana en España son factores físicos (clima e altitude) e humanos (evolución histórica e económica). O sistema urbano español baséase nun núcleo central e diversos eixes periféricos que se relacionan co crecemento industrial e as políticas industriais (Cataluña, País Vasco e Madrid), así como a terciarización da economía nos últimos anos. A terciarización industrial beneficiou de forma especial ás grandes cidades; o aumento do emprego nas administracións públicas, que están situadas nas capitais, fíxoas medrar; e o turismo que potenciou especialmente as cidades da costa mediterránea e dos arquipélagos.

As cidades do sistema urbano español constitúen unha rede urbana xerarquizada propia dun país industrializado. Estas exercen certa influencia cara á súa área circundante a partir das funcións e servizos que ofrecen. As cidades conforman unha rede de relacións e de influencias na súa área circundante porque son nós de comunicacións, centros de produción e distribución de bens e provedores de servizos.

Explique as consecuencias do actual sistema urbano no interior peninsular (1 punto)

Na distribución espacial do sistema urbano español no interior, encontramos unha gran irregularidade no brusco salto de tamaño entre Madrid e un elevado número de cidades de rango moi inferior. As consecuencias son un espazo menos articulado (infraestruturas) e menos integrado ao carecer de cidades de rango medio que o permita. A ruptura de continuidade de tamaños na xerarquía urbana dificulta a prestación de servizos á poboación.

Este fenómeno ven marcado polo efecto exercido por Madrid (metrópole nacional) que actúa de potente imán de actividades económicas e de poboación.

3.- Desenvolva o tema guiado polos seguintes apartados (puntuación máxima 4 puntos): Tema “Repercusións ambientais da acción humana: a) Contaminación. b) Quentamento global. c) Pegada ecolóxica”.

Na actualidade, moitas actividades humanas levan consigo grandes e graves consecuencias non desexadas, especialmente sobre o medio: a contaminación e o quentamento global quizais sexan dúas das máis preocupantes, por esta razón ás veces é necesario realizar avaliacións de impacto ambiental.

A contaminación é unha das maiores e máis negativas consecuencias ambientais e sociais que teñen as actividades humanas. Supón a introdución, nun medio calquera, dunha substancia en cantidade abonda como para provocar algún dano ou desequilibrio, irreversible ou non, e que pode ser prexudicial para a saúde, para a seguridade ou o benestar da poboación ou para a vida vexetal ou animal.

A contaminación clasifícase segundo os medios aos que afecta:

- Contaminación atmosférica. Os principais contaminantes (en especial o dióxido de carbono) proceden de procesos de combustión en actividades de transporte, industrias, xeración de enerxía eléctrica e calefacción doméstica, así como da evaporación de disolventes orgánicos e das emisións de gases, que orixinaron un buraco na capa de ozono.

- Contaminación da auga. Xeralmente a contaminación de ríos, mares e augas subterráneas provén de verteduras e refugallo industriais (con presenza de metais e de augas con elevada temperatura) así como de augas residuais non tratadas procedentes do saneamento de vilas e cidades.

- Contaminación do solo. Aparece logo da aplicación de insecticidas, por filtracións ou roturas de canalizacións de augas residuais e produtos industriais.

A contaminación tamén se pode clasificar en función do método contaminante ambiental. Así, podemos distinguir entre:

- Contaminación química. Significa a introdución de substancias potencialmente perigosas para a saúde e para o ámbito da terra, nos alimentos, no aire ou na auga.

- Contaminación radioactiva. Derivada da dispersión de materiais radioactivos, como o uranio enriquecido, usados en instalacións médicas ou de investigación, en reactores nucleares de centrais enerxéticas, en probas atómicas.

- Contaminación acústica. É a contaminación debida ao ruído, ao son excesivo ou molesto provocado polas fábricas, os medios de transporte ou certas actividades de lecer.

- Contaminación térmica. Ten lugar no momento en que un proceso vén modificar a temperatura do medio de forma prexudicial, por exemplo debido á vertedura de auga quente nun río: o incremento da temperatura diminúe a solubilidade do osíxeno na auga, polo que pode provocar unha gran mortalidade de peixes.

- Contaminación electromagnética. É a producida a partir das radiacións xeradas por equipos electrónicos e por instalacións eléctricas.

- Contaminación luminosa. Refírese ao resplandor de luz difundido no ceo nocturno e producido pola luz artificial procedente das cidades, dos vehículos e doutras infraestruturas.

- Contaminación visual. Prodúcese cando a abundancia, a desorde ou o tipo de elementos que se achan na paisaxe deterioran a súa estética.

O quentamento global é o aumento da temperatura media da Terra desde que temos rexistros de temperaturas (metade do século XIX). Este aumento sitúase, para este século, entre os 0,3 a 1,7°C , ata os 2,6 a 4,8°C, dependendo dos escenarios previstos. Para os científicos é “extremadamente probable que a influencia humana teña sido a causa dominante do quentamento observado desde a metade do século XX”.

Falaríamos dun cambio climático motivado pola influencia humana e a intensidade das accións que producen o incremento da emisión de gases de efecto invernadoiro como dióxido de carbono, metano e outros. Os efectos do quentamento poden provocar subida do nivel do mar, cambios nas precipitacións e expansión dos desertos. Outros efectos probables inclúen fenómenos meteorolóxicos extremos máis frecuentes coma vagas de calor, secas, e chuvias torrenciais.

Entre os principais causantes do quecemento global cabe citar:

- O efecto invernadoiro: A enerxía solar quenta o solo terrestre, que devolve unha parte (un 37,5%) desa enerxía ao espazo exterior mentres que o resto é retido polos gases das capas superiores da atmosfera, producindo o seu quentamento. É o que se chama efecto invernadoiro xa que funciona igual que os cristais dun invernadoiro de xardinaría pero esta vez desenvolvéndose de forma natural: de aí o nome e o paralelismo.

O preocupante é que nos últimos tempos a proporción dos gases que provocan este efecto (CO₂, metano, entre outros) se elevou enormemente de xeito que impide que saia ao espazo exterior parte da enerxía que emite a superficie da Terra. Como consecuencia, elévase a temperatura da atmosfera, empezando así un proceso de quentamento global e de cambio climático antropoxénico.

O aumento global da temperatura ten un efecto directo nos océanos. Desde o ano 1960 a temperatura media dos océanos aumentou 0,1°C, pero as augas do océano Antártico fixérono en 0,2°C. Iso, unido ao aumento da temperatura do aire, fai que se provoque o desxeo de grandes placas xeadas nas zonas ártica e antártica, así como tamén o retroceso e desaparición, nalgúns casos, dos glaciares terrestres.

A chamada pegada ecolóxica é un indicador de sustentabilidade que resume, para cada individuo, cal é a área necesaria para producir os recursos que utiliza e para asimilar os refugallos que xera. O seu obxectivo consiste en avaliar o impacto sobre o planeta nun determinado modo de vida.

A biocapacidade do planeta por cada habitante estimouse en 1,8 ha, ou o que é o mesmo, se tivésemos que repartir o terreo produtivo da Terra en partes iguais, a cada un dos 7.000 millóns de habitantes, corresponderíanlles 1,8 ha para satisfacer toas as súas necesidades durante un ano. Malia o anterior, cada ser humano está gastando a cantidade de 2,23 ha, polo que, a nivel global, se consomen máis recursos e se xeran máis refugallos dos que o planeta pode xerar e admitir.

OPCIÓN B

1.- Defina nun máximo de cinco liñas, unicamente catro dos seguintes termos xeográficos, indicando algún exemplo en relación con España ou Galicia: (puntuación máxima 2 putos; 0,5 por termo ben definido).

Ría.- Val fluvial somerxido baixo o nivel do mar a causa da elevación deste. A orixe xeomorfolóxica está relacionada cun asolagamento do val fluvial relacionado con movementos isostáticos e un afundimento tectónico asociado á rede de fracturas preexistentes.

Cunca fluvial ou hidrográfica é a porción de terreo que drena a un colector principal (río ou lago), limitada por unha liña de cumes ou *divisoria de augas* – liña desde a que as augas correntes flúen en direccións opostas, e que soe coincidir cos niveis máis elevados de determinados sistemas montañosos-.

Tectónica de placas. Teoría que explicou a deriva continental e outros fenómenos. A superficie exterior da Terra consiste en aproximadamente dez bloques ou placas ríxidas. Estas transportan aos continentes e aos solos oceánicos, están en constante movemento e son a causa de moita actividade xeolóxica (formación de montañas, volcáns e terremotos). As placas sofren tres tipos básicos de movementos: sepáranse, converxen e deslízanse.

Plan Xeral de Ordenación Urbana (PXOU).- Instrumento de ordenación integral do territorio. Contén a clasificación do solo, definición dos elementos fundamentais da estrutura xeral do territorio (como poden ser fixar os espazos libres, de equipamento comunitario, os sistemas xerais de comunicación, etc.), desenvolvemento, execución e a vixencia do plan. Soe ser municipal, Plan Xeral de Ordenación Municipal (PXOM).

Taxa de fecundidade xeral pon en relación o número de nados vivos nun ano determinado co número de mulleres en idade de procrear, isto é, entre os 15 e os 49 anos.

Economías de escala.- Concepto que expresa as vantaxes que para unha empresa comporta a súa localización nun determinado entorno: cando se produce unha concentración xeográfica das industrias as fábricas benefíciense de infraestruturas colectivas e repártense o custe destas. Cerca dun grande mercado de consumo economizan en gastos de transporte, benefíciense da concentración de man de obra ou de incentivos fiscais.

2.- Atendendo ao documento, conteste (puntuación máxima de 4 puntos):

a) Localice as provincias numeradas do 1 ao 4, indicando cales están en alta ou baixa presión (1 punto).

1: Zamora 2: Badaxoz 3: Xirona 4: Baleares. Zamora e Badaxoz están en alta presión, Xirona e Baleares en baixa presión.

b) Comente o mapa do tempo seguindo as seguintes cuestións:

Identifique o tipo de documento, as figuras isobáricas, frontes e a localización –a grandes trazos- dos mesmos (1 punto).

O documento referido é un mapa meteorolóxico/do tempo en superficie. Nel, ademais de expresarse as isóbaras -que indican a presión atmosférica gradada de 4 en 4 mb-, amósanse unha serie de figuras isobáricas e frontes:

- Dous centros de altas presións (anticiclón) un de 1024 mb co seu centro no océano Atlántico ao Noroeste da península Ibérica e outro con 1020 mb co seu centro ao Leste de Islandia
- E dúas baixas presións (depresións, borrascas) unha de 996 mb sobre Escandinavia, e outra con dos centros de 1000 mb ao Oeste de Islandia e fronte a Terranova.
- Dous sistemas de frontes asociados ás baixas presións anteriores: coa baixa presión escandinava hai unha fronte fría que cruza o centro de Europa ata o norte de África barrendo o continente de Oeste a Leste máis unha fronte ocluída ao norte; nas depresións do Atlántico Norte ou de Islandia vemos unha fronte fría que vai entrar polo NO do Europa e xirando con ela, varias frontes cálidas.

Masas de aire e ventos dominantes nas distintas áreas de España (1 punto).

A masa de aire dominante é a ártica marítima Am, unha masa de aire fría e seca na súa orixe que se carga de humidade e se desestabiliza cando no seu percorrido cara o sur cruza o mar o que afectará primeiro á costa cantábrica da península como vento moi frío e húmido do norte. No sector nororiental os ventos do norte serán máis fortes, disposición máis xuntas das isóbaras, e secos, polo seu recorrido terrestre.

Nas Illas Canarias as masas de aire dominantes serán as de orixe tropical.

Situación meteorolóxica e tipos de tempo que cabe esperar no norte peninsular (1 punto).

E unha situación de advección do Norte, onda de frío que provoca temperaturas moi baixas e neve nas montañas peninsulares.

3.- Desenvolva o tema guiado polos seguintes apartados (puntuación máxima 4 puntos): Tema “Movilidade espacial da poboación”. a) O éxodo rural. b) A inmigración.

A dinámica da poboación non depende só da relación entre nacementos e defuncións (crecemento natural), senón tamén da mobilidade da poboación ou saldo migratorio. As razóns que moven ás persoas para desprazarse poden ser moi diversas. Por iso, alúdese a un contexto económico-social. En xeral, estase de acordo en que existe unha motivación económica: a procura dun emprego noutro lugar, que permita mellorar a situación económica e, en consecuencia, as condicións de calidade de vida e benestar social. Ademais, cada etapa presenta as súas propias características en canto a condicións sociais, económicas ou políticas que inflúen no proceso.

Os movementos migratorios españois adoitan clasificarse en migracións transoceánicas históricas, ata mediados do século XX, cuxo principal punto de destino foron diversos países de América Latina, e migracións modernas, desde finais da década de 1950, que presentaron unha dobre vertente: as migracións interiores campo-cidade e as migracións exteriores, cara aos países industriais de Europa Central e Occidental; debemos tamén definir os movementos habituais e periódicos, motivados polo traballo, ocio, de un ou varios días de duración. Os ligados ao traballo chámanse movementos pendulares.

Migracións interiores

O éxodo rural: de 1900 a 1975

No primeiro terzo do século XX rexistráronse fortes correntes migratorias desde as zonas rurais ás cidades impulsadas polas novas actividades industriais e de servizos das áreas urbanas. Estes movementos interrompéronse durante a guerra civil e a inmediata posguerra, para rexurdir con moita máis forza nos anos cincuenta, e sobre todo, nos sesenta e primeira metade dos setenta.

Nesta época, a economía española experimentaba un elevado ritmo de crecemento, apoiado na industrialización e o turismo, que estimularon a construción de vivendas e infraestruturas, así como os servizos ás empresas e á poboación. Ao mesmo tempo, produciuse a mecanización de gran parte das tarefas agrarias, o que provocou un éxodo masivo de poboación no medio rural.

Só nos anos sesenta do século XX cambiaron de residencia 4,2 millóns de españois, o 60% dos cales se trasladaron a outras provincias. Na distribución espacial destas migracións interiores cabe distinguir os seguintes espazos de orixe e destino:

- Os espazos emisores eran as áreas rurais do interior peninsular, ou espazos con sistemas agrarios en crise: Andalucía, Estremadura, as dúas Castelas, Aragón, Asturias, Galicia, etc.

- Os espazos receptores foron Madrid, Cataluña e o País Vasco, que se atopaban en pleno proceso de industrialización. A chegada de inmigrantes provocou o crecemento das grandes áreas urbanas, como Madrid, Barcelona, Bilbao, Valencia,

Zaragoza e Sevilla. Tamén creceron cidades máis pequenas, como Tarragona, Valladolid, Vigo, Avilés ou Huelva, e as principais áreas turísticas do país.

Novas pautas das migracións interiores: de 1975 á actualidade

As migracións interiores masivas de carácter laboral finalizan bruscamente a mediados dos anos setenta do século XX, como consecuencia da crise económica que se produciu a causa da alza do prezo do petróleo. Desta maneira, entre 1975 e 1985 debilitáronse os fluxos migratorios interprovinciais. Continúan, con menor intensidade, os movementos de poboación nova desde o medio rural ata as cidades, ao tempo que se inician os movementos de retorno de emigrantes en sentido oposto.

Coa recuperación económica de mediados dos anos oitenta do século pasado, os fluxos reactiváanse; aínda que sen alcanzar a intensidade dos tempos do éxodo rural nin os niveis doutros países europeos. Destaca un modelo migratorio novo, en que as migracións interprovinciais (económicas e motivadas por cambios de emprego) perden importancia a prol das migracións intraprovinciais, orixinadas por cambios no lugar de residencia, pero non necesariamente de emprego.

Na actualidade, a maior parte dos fluxos migratorios son de curta distancia, e están ligados á expansión urbana. O crecemento das principais cidades desborda os termos municipais e trasládase aos municipios veciños. Ese cinto de municipios próximos ás grandes cidades é o que experimenta un maior crecemento demográfico, debido sobre todo á inmigración de poboación nova. Este proceso é posible a causa da confluencia dun conxunto de factores técnicos (a mellora das infraestruturas de transporte arredor das cidades), económicas (a carestía do solo e a vivenda incita os mozos a buscar vivendas máis baratas nos arredores das cidades) e culturais e ambientais (moitos mozos buscan novos estilos de vida máis ligados á natureza, fuxindo da deterioración do medio ambiente das áreas urbanas).

O baleirado do medio rural debido non só é debido á emigración, senón tamén ao seu crecemento natural negativo, consecuencia do seu envellecemento.

A inmigración

A partir dos últimos decenios do século XX iniciouse unha nova etapa nas migracións. O desenvolvemento económico transformou España dun país tradicionalmente emigrante a un país receptor de inmigración.

De país de emigración a país de inmigración: os novos fluxos migratorios

Tras a entrada de España na Unión Europea e a superación da crise económica da primeira metade dos anos oitenta do século XX, o país comezou a converterse en destino dos fluxos migratorios internacionais. En 1985, España só contaba cuns 250.000 residentes estranxeiros, o que supoñía un 0,6% da poboación total. A finais da primeira década do século XXI, esta cifra supera xa os 5,2 millóns, representando o 11,3% da súa poboación; se ben esta cifra tende a reducirse nos últimos anos por mor da crise económica desde 2007.

A conxunción dun descenso da emigración e un aumento sen precedentes da inmigración exterior propiciou que o saldo migratorio en España sexa claramente positivo desde os anos oitenta do século pasado ata o ano 2011 -momento en que a tendencia, por mor da crise económica, se volve inverter.

Canto á inmigración estranxeira en España podemos distinguir dúas fases en que non só se produciu un cambio substancial no número de estranxeiros presentes no país, senón tamén na súa composición.

Durante a primeira fase (nos anos oitenta do século pasado), a maior parte dos estranxeiros residentes en España procedían de occidente, o centro e o norte de Europa. Este continxente respondía basicamente a dúas motivacións:

- Numerosos xubilados europeos elixiron España para retirárense e poder gozar do seu clima e estilo de vida. Estes cidadáns concentráronse na costa mediterránea da Península e nos arquipélagos de Baleares e Canarias, onde seguen representando unha porcentaxe elevada das súas poboacións.

- Outro grupo importante foi o dos traballadores das multinacionais europeas que se foron asentando especialmente en Madrid e Barcelona.

- Ademais, existía unha colonia crecente de marroquís que comezaron a acudir a España durante esa época na busca de traballo.

Nunha segunda fase, durante a década de 1990 e os primeiros anos do noso século, chegaron ao noso país numerosos cidadáns de Europa do Leste, así como latinoamericanos e asiáticos, á vez que continuaba o fluxo de norteafricanos.

A maior parte dos inmigrantes procede agora de América Latina, norte de África e Europa. Entre os primeiros destacan os ecuatorianos, colombianos, bolivianos e peruanos; entre os segundos predominan os marroquís; e entre os terceiros, os máis numerosos son agora os romaneses, seguidos de británicos, búlgaros, alemáns e italianos. Tamén existe un importante colectivo de chineses.

Distribución espacial e actividade de poboación inmigrante

Os estranxeiros concéntranse nas áreas máis dinámicas do territorio español, é dicir, onde hai máis oportunidades de emprego. Destacan especialmente Madrid, xunto co litoral mediterráneo e as illas. Non obstante, os inmigrantes chegaron a practicamente todos os recantos do territorio, se ben a maior parte se concentra nas grandes cidades.

Tamén existe un importante número de estranxeiros, sobre todo africanos, en áreas rurais con agricultura intensiva. Polo tanto, a súa localización espacial está moi relacionada co tipo de traballo que desempeñan.

En xeral, os inmigrantes ocupan postos de traballo que non eran cubertos pola poboación española, polo que non hai propiamente unha situación de competencia coa poboación autóctona.

O tipo de traballo está relacionado en gran medida coa nacionalidade: os cidadáns do centro e o oeste de Europa ocupan empregos ben remunerados e localízanse sobre todo en Madrid e Barcelona, aínda que tamén en actividades de servizos en áreas turísticas; os hispanoamericanos, ao compartiren un mesmo idioma cos españois, realizan actividades fronte ao público; traballan preferentemente no sector servizos. Os marroquís e subsaharianos están especialmente representados na construción e a agricultura; os europeos do leste están representados en moi variadas actividades; e os chineses dedícanse preferentemente ao comercio.

Efectos da inmigración

Os inmigrantes, co seu traballo, contribuíron de forma decisiva ao crecemento económico de España nos anos anteriores á crise económica. Ademais, a chegada de estranxeiros freou o proceso de envellecemento da poboación, xa que entre eles predominan os adultos novos e as súas taxas de natalidade son superiores ás da poboación española. Este feito é importante desde o punto de vista de mantemento do sistema de pensións e seguridade social: coa chegada masiva de inmigrantes prodúcese unha diminución da proporción de poboación dependente, e un aumento do número de contribuíntes. Canto á integración social dos inmigrantes, a situación é moi diferente segundo os colectivos, pois algúns poden integrarse moito máis facilmente ca outros en función da súa lingua e a súa cultura.